FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT F. G. JACOBS

fremsat den 24. oktober 1996 *

1. Nærværende sager vedrører strafferetlig forfølgning i Frankrig af fire personer, som har solgt forskellige varer, der er fremstillet af svinekød, og som var påsat mærkater med ordene »montagne« (»bjergområde«) og »Monts de Lacaune«. De franske myndigheder har gjort gældende, at de tiltalte ikke forinden havde fået den i fransk ret krævede tilladelse til at benytte disse angivelser. Frankrigs Cour de cassation, Kriminalafdelingen, ønsker oplyst, om kravet om en tilladelse er i strid med Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92 af 14. juli 1992 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler [1] (herefter »forordningen«) eller med EF-traktatens artikel 30. Der er ikke forelagt spørgsmål vedrørende Rådets direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 om meddelelse af tekniske standarder og forskrifter [2] eller Rådets direktiv 79/112/EØF om mærkning af og præsentationsmåder og reklame for levnedsmidler [3].

Faktiske omstændigheder og relevante retsregler

2. Det fremgår af forelæggelsesdommene, at alle fire sager vedrører franske statsborgere og franske produkter. Den franske regering har bekræftet, at de fire tiltalte i hovedsagerne — J. Pistre, Y. Milhau, D. Oberti og M. Barthes — alle er franske statsborgere, at de er ledere af selskaber med hjemsted i Lacaune i Frankrig, og at de omhandlede produkter fremstilles af disse selskaber i Frankrig og kun sælges på fransk område.

3. De produkter, sagen vedrører, er kogt kød. De sælges under forskellige betegnelser, der alle på en eller anden måde henviser til ordet »montagne« eller til et bestemt bjergområde, f.eks. »saucisson de montagne pur porc ... séché à la montagne« og »saucisson Monts de Lacaune«. De fire tiltalte er alle sat under tiltale af de franske myndigheder for i 1991 at have solgt produkterne uden at have den tilladelse, som i fransk lovgivning kræves for, at sådanne betegnelser må anvendes.

4. De omhandlede nationale bestemmelser er artikel 11 og 13 i loven af 1. august 1905 [4], artikel 3 i dekret nr. 84-1147 af 7. december

* Originalsprog: engelsk.

1 — EFT L 208, s. 1.

2 — Rådets direktiv af 28.3.1983 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter, EFT L 109, s. 8.

3 — Rådets direktiv af 18.12.1978 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler bestemt til den endelige forbruger samt om reklame for sådanne levnedsmidler, EFT 1979 L 33, s. 1.

4 — Ved lov nr. 93-949 af 26.7.1993, *Journal officiel de la République française* af 27.7.1993, medtaget i code de la consommation (»fødevarelov«).

1984 (herefter »dekret nr. 84-1147«) [5], lov nr. 85-30 af 9. januar 1985 om udvikling og beskyttelse af bjergområder [6] (herefter »lov nr. 85-30«) og dekret nr. 88-194 af 26. februar 1988 om betingelserne for anvendelse af oprindelsesangivelsen »montagne« for landbrugsprodukter og levnedsmidler [7] (herefter »dekret nr. 88-194«). På det for sagerne relevante tidspunkt havde bestemmelserne følgende indhold:

5. Det fremgik bl. a. af artikel 3 i dekret nr. 84-1147, at mærkningen af levnedsmidler ikke måtte være udformet således, at den kunne vildlede køberne eller forbrugerne, navnlig ikke med hensyn til levnedsmidlernes egenskaber, særlig deres art, karakter, kvalitet, sammensætning, mængde, holdbarhed, opbevaring, oprindelse og herkomst samt fremstillingsmåden.

6. Ved lov nr. 85-30 og dekret nr. 88-194 blev der indført en ordning, hvorefter der krævedes en tilladelse til at benytte henvisninger til bjergområder i forbindelse med mærkningen af produkter. I artikel 3 i lov nr. 85-30 defineredes begrebet bjergområder. Det fremgik i det væsentlige af artikel 3, at bjergområder er karakteriseret ved betydelige ulemper, som skyldes vanskelige klimaforhold og/eller hældninger, som vanskeliggør udnyttelsen af jorden. Det bestemtes, at hvert område skulle fastlægges ved fællesministeriel bekendtgørelse. I artikel 4 defineredes bjergområderne i de franske oversøiske departementer ud fra beliggenhed og stigningsgrad.

7. I artikel 5 var det for så vidt angår det franske hovedland bestemt, at hvert bjergområde og de umiddelbart omkringliggende områder, der sammen med bjergområdet udgør én geografisk, økonomisk og social enhed, udgør et bjergparti. Som bjergpartier blev angivet »Alpes du Nord, Alpes du Sud, Corse, Massif central, Massif jurassien, Pyrénées et Massif vosgien«. Afgrænsningen af de enkelte bjergpartier skulle ske ved dekret.

8. Af artikel 34 fremgik i det væsentlige, at oprindelsesangivelsen »montagne« og specifikke geografiske henvisninger til bjergområder var beskyttet. Endvidere var det bestemt, at sådanne oprindelsesangivelser og henvisninger for produkter, der markedsføres, kun kunne anvendes på betingelser, der skulle fastsættes i et dekret. I dekretet skulle bl. a. fastsættes bestemmelser om, hvilke krav der stilles til fremstillingsmåder og -steder samt råvarernes oprindelse.

9. Dekret nr. 88-194 blev vedtaget med henblik på at gennemføre lov nr. 85-30. I dekretets artikel 2 var det fastlagt, at de forskellige led i fremstillingen som udgangspunkt skulle finde sted i bjergområderne, og at råvarerne skulle komme herfra. I artikel 3 var der imid-

5 — *Journal officiel de la République française* af 21.12.1984, s. 3925.

6 — *Journal officiel de la République française* af 10.1.1985, s. 320.

7 — *Journal officiel de la République française* af 27.2.1988, s. 2747.

lertid fastsat undtagelser fra kravet om, hvor fremstillingen skulle finde sted. F.eks. accepteredes det, at råvarerne kunne komme fra andre områder, hvis de af naturlige årsager ikke blev fremstillet i bjergområder. I artikel 4 var det i det væsentlige bestemt, at produkterne skulle være fremstillet i overensstemmelse med fremstillingsmåder, som skulle fastlægges ved fælles bekendtgørelse fra landbrugsministeren og ministeren for forbrugerbeskyttelse. Bekendtgørelse kunne først udstedes efter høring af Commission nationale des labels (»det nationale udvalg for mærkning«) og Commissions régionales des produits alimentaires de qualité (»de regionale udvalg for kvalitetslevnedsmidler«). For så vidt angår kogt kød skulle det i bekendtgørelsen fastlægges, hvilke råvarer der kunne anvendes, hvorledes udskæring, udbening, hakning og beskæring skulle finde sted, hvorledes saltning, tørring og rygning skulle ske, samt hvorledes blandingen af ingredienser og kogning skulle gennemføres.

10. I artikel 5 var det bestemt, at tilladelse til at anvende angivelsen »provenance de montagne« (»hidrører fra et bjergområde«) og specifikke geografiske henvisninger til bjergområder skulle gives ved fælles bekendtgørelse fra landbrugsministeren og ministeren for forbrugerbeskyttelse efter høring af Commission régionale des produits alimentaires de qualité. Endvidere var det i artikel 5 bestemt, at den, der opnåede tilladelsen, på produkterne skulle sætte et særligt tegn, der skulle fastsættes af landbrugsministeren.

11. Den franske regering har erkendt, at denne lovgivning teoretisk kunne anvendes på importerede varer, men at det i praksis ikke er sket.

Sagens behandling ved de nationale domstole

12. De tiltalte blev sat under tiltale ved Tribunal de police de Castres for at have markedsført varer med en mærkning, »der kunne vildlede køberne eller forbrugerne, navnlig med hensyn til levnedsmidlernes egenskaber, særlig ... deres kvalitet, i strid med artikel 3 i dekret nr. 84-1147 af 7. december 1984 om mærkning af levnedsmidler og deres præsentationsmåde« [8] og i strid med lov nr. 85-30 og dekret nr. 88-194. Tribunal de police fandt ikke grundlag for at domfælde de tiltalte. Retten fandt, at kravet om, at der skulle foreligge en tilladelse til at anvende oprindelsesangivelsen »montagne«, var en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion og dermed i strid med traktatens artikel 3, 5 og 30, og at der heller ikke kunne kræves en tilladelse for indenlandske produkter på grund af faren for omvendt forskelsbehandling. Retten frifandt derfor de tiltalte. Anklagemyndigheden iværksatte imidlertid anke til Cour d'appel, der var af den opfattelse, at de omhandlede bestemmelser, hvorefter oprindelsesangivelsen »montagne« kun må anvendes for visse indenlandske produkter, ikke kunne antages at ville vanskeliggøre import, selv om indenlandske og importerede produkter blev behandlet forskelligt. Cour d'appel kunne derfor ikke tiltræde, at der var tale om omvendt forskelsbehandling.

8 — Nævnt ovenfor i note 5.

13. De tiltalte indbragte herefter sagen for Cour de cassation. Cour de cassation fandt, at Cour d'appel fejlagtigt havde antaget, at artikel 30 ikke var tilsidesat, idet a) Cour d'appel fejlagtigt havde lagt til grund, at formålet med de franske bestemmelser var at sikre producenterne mod illoyal konkurrence og forbrugerne mod vildledende angivelser, uden samtidig at undersøge, om dette mål kunne nås ved en kontrol af, om mærkningen var korrekt, og b) det i henhold til traktaten er forbudt medlemsstaterne at fastsætte bestemmelser, hvorved importerede varer stilles ringere, og Cour d'appel havde udtrykkeligt fastslået, at der med hensyn til de omhandlede regler var tale om forskelsbehandling. Cour de cassation bemærkede også, at der i forordningen, som trådte i kraft den 26. juli 1993, var fastsat en særlig procedure for godkendelse på fællesskabsniveau af eksisterende geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser. Retten var i tvivl om, hvorvidt lov nr. 85-30 og dekret nr. 88-194 er forenelige med forordningen, og udtalte i denne forbindelse, at grundbetingelserne for beskyttelse i henhold til forordningen øjensynligt er mere vidtgående end de betingelser, der stilles for en fransk tilladelse.

14. Cour de cassation forelagde herefter følgende spørgsmål for Domstolen: »Er bestemmelserne i EF-traktatens artikel 30 og 36, jf. artikel 2 i Rådets forordning nr. 2081/92 af 14. juli 1992, til hinder for, at der anvendes en national lovgivning som den, der fremgår af lov nr. 85-30 af 9. januar 1985 og gennemførelsesdekret nr. 88-194 af 26. februar 1988?«

Forordningen

15. Formålet med forordningen, der er vedtaget med hjemmel i traktatens artikel 43, er ifølge præamblen at fastsætte særlige bestemmelser i forhold til direktiv 79/112, der vedrører mærkning af og præsentationsmåder og reklame for levnedsmidler [9]. I sidstnævnte direktiv harmoniseres bestemmelserne om mærkning med henblik på at lette den frie bevægelighed for levnedsmidler mellem medlemsstater. Medlemsstaterne kan ikke forbyde handel med levnedsmidler, som er i overensstemmelse med direktivet, bortset fra visse undtagelser, herunder af hensyn til beskyttelse af angivelser af det sted, varen kommer fra, og oprindelsesbetegnelser (artikel 15). Medlemsstaterne skal dog i henhold til direktivet fastsætte bestemmelser med henblik på at undgå vildledende oplysninger, herunder oplysninger om oprindelsessted eller det sted, hvor levnedsmidlet kommer fra (artikel 2). Før udstedelsen af den omhandlede forordning var der ikke i fællesskabslovgivningen regler om oprindelses- og herkomstbetegnelser, og indførsel af varer kunne kun hindres med henblik på beskyttelse af sådanne betegnelser på grundlag af traktatens artikel 30 og 36.

16. I henhold til forordningens artikel 2, stk. 1, er det væsentligste formål hermed at fastsætte regler, hvorefter der kan opnås »fællesskabsbeskyttelse af oprindelsesbeteg-

9 — Nævnt ovenfor i note 3.

nelser og geografiske betegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler«.

17. I artikel 2, stk. 2, defineres det generelt, hvad der i forordningen forstås ved »oprindelsesbetegnelser« og »geografiske betegnelser« [10]:

»a) oprindelsesbetegnelse: navnet på et område, et bestemt sted eller i undtagelsestilfælde et land, der betegner et landbrugsprodukt eller et levnedsmiddel:

— som har oprindelse i dette område, dette bestemte sted eller dette land,

og

— hvis egenskaber eller andre kendetegn hovedsageligt eller fuldstændigt kan tilskrives det geografiske miljø med dets naturbetingede og menneskelige faktorer, og som er fremstillet, forarbejdet og tilvirket i det afgrænsede geografiske område

b) geografisk betegnelse: navnet på et område, et bestemt sted eller i undtagelsestilfælde et land, der betegner et landbrugsprodukt eller et levnedsmiddel:

— som har oprindelse i dette område, dette bestemte sted eller dette land,

og

— hvis bestemte egenskaber, omdømme eller andre kendetegn kan tilskrives den geografiske oprindelse, og som er fremstillet og/eller forarbejdet og/eller tilvirket i det afgrænsede geografiske område.«

18. I artikel 5, stk. 1, fastlægges det, hvem der kan ansøge om registrering:

»Kun en sammenslutning eller på visse betingelser, der skal fastlægges efter fremgangsmåden i artikel 15, en fysisk eller juridisk person er beføjet til at indgive ansøgninger om registrering.

10 — Sammenlign med hensyn til betydningen af oprindelses- og herkomstbetegnelser dom af 10.11.1992, sag C-3/91, Exportur, Sml. I, s. 5529, præmis 11.

I denne artikel forstås ved 'sammenslutning' enhver organisation, uanset dens retlige status eller faktiske sammensætning, af producenter og/eller forarbejdere, der beskæftiger sig med samme landbrugsprodukt eller samme levnedsmiddel. Andre interesserede parter kan deltage i sammenslutningen.«

19. I artikel 1 i Kommissionens gennemførelsesforordning [11] bestemmes det imidlertid, at en fysisk eller juridisk person »i særlige, velbegrundede tilfælde [kan] indgive ansøgning om registrering ... hvis det, når ansøgningen indgives, drejer sig om den eneste eksisterende producent i det afgrænsede geografiske område«.

20. Ansøgning om registrering indgives via medlemsstaterne til Kommissionen [12]. Hvis Kommissionen finder, at en anmeldt betegnelse opfylder betingelserne for beskyttelse, offentliggør den i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* nærmere oplysninger om ansøgningen [13]. Enhver medlemsstat og »enhver retmæssigt berørt fysisk eller juridisk person« kan gøre indsigelse mod registreringen [14]. Der er fastlagt detaljerede regler om den procedure, der skal følges, hvis der fremsættes indsigelser [15].

21. I henhold til forordningens artikel 8 må »angivelserne 'BOB' [beskyttet oprindelsesbetegnelse] og 'BGB' [beskyttet geografisk betegnelse] eller de tilsvarende traditionelle nationale angivelser ... kun forekomme på landbrugsprodukter og levnedsmidler, der omfattes af ... forordning[en]«.

22. I artikel 13, stk. 1, er det fastsat, hvad den beskyttelse, der opnås ved registrering i henhold til forordningen, indebærer. Det bestemmes bl. a.:

»Registrerede betegnelser er beskyttet mod:

a) enhver direkte eller indirekte kommerciel brug af en registreret betegnelse for produkter, der ikke er omfattet af registreringen, for så vidt disse produkter kan sammenlignes med de produkter, der er registreret under denne betegnelse, eller for så vidt anvendelse af betegnelsen indebærer udnyttelse af den beskyttede betegnelses omdømme

11 — Kommissionens forordning (EØF) nr. 2037/93 af 27.7.1993 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler, EFT L 185, s. 5.

12 — Forordningens artikel 5.

13 — Forordningens artikel 6.

14 — Forordningens artikel 7.

15 — Forordningens artikel 7, stk. 5, og artikel 15.

b) enhver uretmæssig brug, efterligning eller antydning, selv hvis produktets virkelige oprindelse er angivet, eller hvis den beskyttede betegnelse er anvendt i oversættelse eller ledsaget af udtryk såsom 'art', 'type', 'måde', 'som fremstillet i', 'efterligning' eller lignende

c) enhver anden form for falsk eller vildledende angivelse af produkternes herkomst, oprindelse, art og hovedegenskaber på pakningen eller emballagen, i reklamerne eller i dokumenterne for de pågældende produkter samt anvendelse af emballager, der kan give et fejlagtigt indtryk af oprindelsen

d) enhver anden form for praksis, som kan vildlede offentligheden med hensyn til produktets virkelige oprindelse

...«

23. I henhold til forordningens artikel 17, stk. 1, skulle medlemsstaterne »inden seks måneder efter datoen for ... forordning[en]s ikrafttræden underrette ... Kommissionen om, hvilke ved lov beskyttede betegnelser eller i de medlemsstater, hvor der ikke findes nogen beskyttelsesordning, hvilke hævdvundne betegnelser de ønsker at registrere i henhold til forordningen«. Endvidere bestemmes det i artikel 17, stk. 3, at: »Medlemsstaterne kan bibeholde den nationale beskyttelse af de betegnelser, der er meddelt i henhold til stk. 1, indtil den dato, hvor der træffes afgørelse om registreringen.«

24. Forordningen trådte i kraft den 26. juli 1993.

25. Der er tre mulige grunde til, at forordningen ikke skulle være til hinder for, at de omhandlede bestemmelser i fransk ret anvendes:

— For det første, fordi forordningen først er trådt i kraft den 26. juli 1993, dvs. efter, at de påståede overtrædelser blev begået.

— For det andet, hvis forordningen, således som den italienske regering har anført, kun indeholder en yderligere, frivillig ordning for beskyttelse på fællesskabsniveau, således at en medlemsstat ikke er afskåret fra at vedtage eller opretholde nationale foranstaltninger.

— For det tredje, hvis de franske bestemmelser ikke falder inden for forordningens materielle anvendelsesområde.

26. Det kan ikke udelukkes, at forordningen finder anvendelse, blot fordi den ikke var trådt i kraft på det relevante tidspunkt. Det skyldes, at der kan blive tale om anvendelse af en bestemmelse i fransk ret om, at en ny, for tiltalte lempeligere lov, som vedtages efter, at den påståede strafbare handling er begået, kan tillægges tilbagevirkende gyldighed til fordel for tiltalte. I besvarelse af et skriftligt spørgsmål fra Domstolen har den franske regering under nærværende sager bekræftet, at det forholder sig således i fransk ret [16]. Regeringen oplyste, at forordningens ikrafttræden vil have samme virkning som indførelsen af lempeligere straffebestemmelser, hvis forordningens ikrafttræden medfører, at lov nr. 85-30 og dekret nr. 88-194 er uforenelige med fællesskabsretten. Det må derfor vurderes, hvilken virkning forordningen har [17].

27. Hvad angår det andet punkt gående ud på, at den nationale beskyttelse kan opretholdes, henvises til forordningens artikel 17. Som anført ovenfor i punkt 23 bestemmes det i denne artikel, at medlemsstaterne inden seks måneder efter forordningens ikrafttræden skulle anmode om registrering af de betegnelser, som var beskyttet i henhold til national ret, og at den nationale beskyttelse kan bibeholdes, indtil der træffes afgørelse om registreringen. Det er Kommissionens opfattelse, at dette indebærer, at der ikke efter forordningen er mulighed for nationale foranstaltninger. I Kommissionens meddelelse vedrørende forordningen [18] anføres, at: »De på nationalt plan beskyttede betegnelser, der ikke meddeles inden fristens udløb, og betegnelser, der er meddelt, men som efter beslutning herom ikke EF-registreres, ophører med at være beskyttede.« Den italienske regering er imidlertid af den modsatte opfattelse. I en kommentar til forordningen anføres, at: »the relationship between the Regulation and national protection of geographical indications is not dealt with in the Regulation and remains open« [19].

28. Jeg finder det imidlertid ikke nødvendigt at tage stilling hertil i nærværende sager og skal begrænse mig til at anføre, at efter min opfattelse medfører forordningen ikke uden videre, at enhver form for geografisk angivelse, som ikke falder ind under forordningens definition af »oprindelsesbetegnelse« og

16 — Regeringen har henvist til domme fra Cour de cassation, Kriminalafdelingen, af 25.1.1988, 8.2.1988, 10.10.1988, 13.2.1989 og 8.3.1993.

17 — Det forhold, at en bestemmelse i fællesskabsretten således tillægges tilbagevirkende gyldighed i henhold til national ret, er ikke til hinder for, at Domstolen besvarer et spørgsmål om fortolkningen af bestemmelsen. Domstolen anmodes ikke derved om at fortolke bestemmelsen uden for dens rette sammenhæng, jf. nedenfor punkt 32-42. At Domstolen er kompetent til at besvare spørgsmålet bekræftes af dom af 23.2.1995, forenede sager C-358/93 og C-416/93, Bordessa m.fl., Sml. I, s. 361, præmis 8, 9 og 10, og af 14.12.1995, forenede sager C-163/94, C-165/94 og C-250/94, Sanz de Lera m.fl., Sml. I, s. 4821, præmis 13, 14 og 15. Jf. også dom af 26.9.1996, sag C-341/94, Allain, Sml. I, s. 4631, præmis 9-13.

18 — Meddelelse til erhvervsdrivende, der berøres af oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler for så vidt angår den forenklede fremgangsmåde for EF-registrering i henhold til artikel 17 i forordning (EØF) nr. 2081/92, EFT 1993 C 273, s. 4.

19 — Beier og Knaak: »The Protection of Direct and Indirect Geographical indications of source in Germany and the European Community«, IIC, Vol. 25, nr. 1/1994.

»geografisk betegnelse«, er ulovlig. Det er efter min opfattelse klart — og den franske regering og Kommissionen deler denne opfattelse — at de franske bestemmelser ikke er omfattet af forordningens materielle anvendelsesområde, idet de ikke svarer til nogen af definitionerne.

29. Ordene »montagne« og »provenance montagne« er af helt generel karakter. De kan derfor ikke sidestilles med et særligt område (med forordningens ordvalg »et område, et bestemt sted eller i undtagelsestilfælde et land«). Endvidere kan ordene »montagne« og »provenance montagne« efter fransk lovgivning anvendes for alle former for landbrugsprodukter og levnedsmidler. Dekret nr. 88-194 omfatter kødprodukter af enhver art, mejeriprodukter af enhver art, alkoholiske drikke, frugt, grøntsager og planter samt honning. Det er korrekt, at tilladelse efter bestemmelserne meddeles for særskilte produkter, men betegnelsen »montagne« og »provenance montagne« er stadig af generel karakter. Der er således tale om en betegnelse, der ligger langt fra, hvad der er forudsat i forordningen, således som det fremgår af den første liste over betegnelser, der blev registreret i henhold til forordningen [20]. Alle betegnelserne er meget specifikke, f.eks. i tilfældig rækkefølge Orkney beef (Det Forenede Kongerige), jambon d'Ardennes (Belgien), Roquefort-ost (Frankrig) og Jersey Royal potatoes (Det Forenede Kongerige). Ordet »montagne« passer ikke ind i denne liste, heller ikke selv om det anvendes for særlige kategorier af produkter.

30. Som Kommissionen og den franske regering har anført, synes den franske lovgivning snarere at måtte anses for en foranstaltning med henblik på kvalitetskontrol end en foranstaltning vedrørende oprindelsen i traditionel forstand. Ganske vist er betegnelsen »Monts de Lacaune« navnet på et specifikt bjergområde og ville derfor kunne registreres i henhold til forordningen, hvis der var den i forordningen forudsatte sammenhæng mellem et særligt produkts egenskaber og området [21]. En sådan sammenhæng synes imidlertid ikke at have været en betingelse for at opnå en tilladelse til at benytte en sådan betegnelse i henhold til fransk lovgivning. Betegnelsen »Monts de Lacaune« synes således ikke i sig selv at være beskyttet, men kun for så vidt der heri ligger en henvisning til, at produkterne hidrører fra et bjergområde.

31. Det er herefter min opfattelse, at forordningen ikke finder anvendelse i nærværende sag.

20 — Bilag til Kommissionens forordning (EF) nr. 1107/96 af 12.6.1996 om registrering af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser efter proceduren i artikel 17 i Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92, EFT L 148, s. 1.

21 — Jf. f.eks. registreringen af »Cerezas de la Montaña de Alicante« (BGB), EFT 1996 L 148, s. 8.

Artikel 30

32. Den nationale domstol ønsker også oplyst, om den i nærværende sager omhandlede lovgivning er i strid med traktatens artikel 30. Den franske regering har anerkendt, at de franske bestemmelser i teorien, men ikke i praksis finder anvendelse på importerede produkter. Kommissionen har anført, at den måde, hvorpå bestemmelserne er indrettet, gør det umuligt at opnå de nødvendige tilladelser for produkter med oprindelse uden for Frankrig. Kommissionen har henvist til, at en administrativ praksis ikke kan afhjælpe det forhold, at bestemmelser i lovgivningen er i strid med fællesskabsretten.

33. Jeg vil gerne indledningsvis bemærke, at de faktiske omstændigheder i nærværende sager alene synes at vedrøre det franske område. I hver af de fire sager er en fransk statsborger sat under tiltale for ikke at have indhentet den krævede tilladelse med henblik på at sælge varer, der er fremstillet i Frankrig, og som alene markedsføres på det franske område. Som den franske regering anførte i retsmødet, er der ikke noget, der tyder på, at nogle af de bestanddele, der indgår i fremstillingen, er importeret fra andre medlemsstater. Der er fast retspraksis for, at artikel 30 ikke er tilsidesat ved rent interne forhold. I Waterkeyn-dommen [22] fastslog Domstolen, at det, den tidligere havde fastslået i sagen Kommissionen mod Frankrig [23], hvorefter en fransk lov var i strid med artikel 30, kun gjaldt, for så vidt loven fandt anvendelse på importerede varer, og at artikel 30 var uden betydning, for så vidt loven fandt anvendelse på franske produkter. I Oosthoek's Uitgeversmaatschappij-dommen [24], som vedrørte leksika, der var udarbejdet og fremstillet dels af Oosthoek i Nederlandene, dels af et søsterselskab til Oosthoek i Belgien, udtalte Domstolen, at »anvendelsen af den nederlandske lovgivning på salg i Nederlandene af leksika fremstillet i Nederlandene ganske rigtigt ikke har nogen forbindelse med import eller eksport af varer og følgelig ikke falder ind under artikel 30 og 34. I tilfælde af salg i Nederlandene af leksika fremstillet i Belgien og salg i andre medlemsstater af leksika fremstillet i Nederlandene er der imidlertid tale om transaktioner i samhandelen inden for Fællesskabet« [25].

34. Da nærværende sager alene vedrører indenlandske produkter, må det undersøges, om Domstolen skal besvare spørgsmålet vedrørende artikel 30, for så vidt angår bestemmelsens anvendelse på importerede varer. Det er klart, at Domstolen kan og bør udtale, at artikel 30 ikke finder anvendelse på forhold, der er rent interne i den forstand, at de kun vedrører indenlandske produkter, som markedsføres på nationalt område. Det af den nationale domstol forelagte spørgsmål er imidlertid affattet generelt og er ikke udtrykkeligt begrænset til de særlige forhold i nærværende sager. Domstolen vil derfor kunne besvare spørgsmålet på samme måde

22 — Dom af 14.12.1982, forenede sager 314/81, 315/81, 316/81 og 83/82, Waterkeyn m.fl., Sml. s. 4337.

23 — Dom af 10.7.1980, sag 152/78, Sml. s. 2299.

24 — Dom af 15.12.1982, sag 286/81, Sml. s. 4575.

25 — Præmis 9.

som i Waterkeyn- og Oosthoek's Uitgeversmaatschappij-dommene, dvs. tage stilling til, om artikel 30 finder anvendelse i forhold til både indenlandske og importerede produkter. I modsætning til, hvad der var tilfældet i disse sager, er ingen af produkterne i nærværende sager importerede. I nærværende sager synes spørgsmålet at være stillet, fordi den nationale domstol skal tage stilling til de tiltaltes argument om omvendt forskelsbehandling, dvs. deres argument om, at hvis de nationale bestemmelser ikke kan gøres gældende over for importerede produkter, fordi de er i strid med artikel 30, kan de heller ikke påberåbes over for indenlandske produkter, idet indenlandske produkter ellers ville blive stillet ringere end importerede produkter.

35. Det er åbenbart, at fællesskabsretten ikke er til hinder for en sådan omvendt forskelsbehandling. Som Domstolen udtalte i Mathot-dommen [26], er »en ordning, som indebærer, at indenlandsk fremstillede varer stilles ringere end importerede varer, og som en medlemsstat har indført inden for en sektor, der hverken er omfattet af fællesskabsretlige bestemmelser eller er genstand for en harmonisering af nationale lovgivninger ... ikke omfattet af fællesskabsrettens anvendelsesområde«. Det argument, de tiltalte har fremført for den nationale domstol, bygger muligvis på et princip i national ret om forbud mod forskelsbehandling. Selv om der ikke i forelæggelsesdommene er nærmere oplysninger om argumentet om omvendt forskelsbehandling, synes princippet at være fastslået i en tidligere dom, som Cour de cassation, Kriminalafdelingen, selv har afsagt [27]. Der må herefter tages stilling til, om Domstolen skal besvare spørgsmål, når der kun kan blive tale om at anvende traktatbestemmelsen indirekte, og sagen er af rent intern karakter.

36. I Smanor-dommen [28] udtalte Domstolen sig faktisk om spørgsmålet om anvendelse af artikel 30 på importerede varer under omstændigheder, som er sammenlignelige med nærværende sager. Som Domstolen bemærkede i dommens præmis 7, havde den franske regering anført, at traktatens artikel 30 ikke fandt anvendelse i hovedsagen, hvorfor det ikke var nødvendigt at besvare spørgsmålet vedrørende artikel 30. Domstolen udtalte, at dette argument tog udgangspunkt i, at sagen vedrørte anvendelsen af fransk ret på et fransk selskab, som fremstillede og markedsførte dybfrosne yoghurter på det franske marked. Domstolen fandt imidlertid, at det ikke kunne udelukkes, at sådanne produkter også ville blive importeret til Frankrig og dermed undergivet fransk lovgivning [29]. Domstolen udtalte i denne forbindelse, at: »Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt selskabet Smanor ved den nationale domstol kan påberåbe sig, at de franske retsforskrifter indebærer en hindring for import af dybfrosne yoghurter, henvises til Domstolens faste praksis, hvor-

26 — Dom af 18.2.1987, sag 98/86, Sml. s. 809, præmis 9.

27 — Se referatet i RJDA 1/95, nr. 96, der er fremlagt som bilag til Pistre's indlæg.

28 — Dom af 14.7.1988, sag 298/87, Sml. s. 4489.

29 — Præmis 8.

efter de nationale retter efter proceduren i traktatens artikel 177 selv må bedømme, i hvilket omfang de spørgsmål, retterne forelægger Domstolen til præjudiciel afgørelse, er relevante for de faktiske omstændigheder i hovedsagen« [30]. Domstolen besluttede herefter at undersøge spørgsmålet vedrørende artikel 30 og udtalte, at bestemmelsen var til hinder for nationale bestemmelser som de omhandlede, for så vidt de fandt anvendelse på varer importeret fra andre medlemsstater.

37. Domstolen synes kun at have nægtet at undersøge spørgsmål vedrørende artikel 30 med henvisning til, at der er tale om rent interne forhold, i tilfælde, hvor den nationale bestemmelse udelukkende vedrører indenlandske varer og ikke finder anvendelse på importerede varer [31].

38. Efter min opfattelse bør Domstolen imidlertid nægte at tage stilling til, om artikel 30 finder anvendelse på importerede varer, når det klart fremgår af de faktiske omstændigheder, at disse fuldt ud er begrænset til det nationale område. Som generaladvokat Cosmas anførte i forslaget til afgørelse i Belgapom-sagen [32], kan det gøres gældende, at »det element, der forbinder en bestemt situation med anvendelsen af traktatens artikel 30, [burde] ... søges i oprindelsen af de varer, der *i det konkrete tilfælde* hævdes at blive ramt af en bestemt national foranstaltning. Det ville således være udelukket at anvende artikel 30, hvis den situation, der har ført til den for den nationale ret verserende *tvist, udelukkende* vedrørte varer, som er produceret eller fremstillet i den medlemsstat, hvor de er blevet solgt, og hvor den pågældende tvist er opstået« [33].

39. Jeg er opmærksom på, at generaladvokat Elmer i forslaget til afgørelse i CIA Security International-sagen [34] udtalte, at en vare er ofte meget sammensat, og at dens forskellige komponenter derfor vil kunne være importeret fra en række andre medlemsstater, selv om den er samlet i den pågældende medlemsstat. I visse tilfælde kan det ikke udledes af forelæggelseskendelsen, om varerne er fremstillet i det pågældende land eller er importeret, og endnu mindre, hvor de enkelte komponenter kommer fra. Når det som i nærværende sager ikke gøres gældende, at artikel 30 er tilsidesat i forhold til de varer, sagerne direkte vedrører, eller de komponenter, der indgår i varerne, men kun at bestemmelsen vil kunne blive tilsidesat, for så vidt de nationale foranstaltninger anvendes eller måtte blive anvendt på andre, importerede varer, mener jeg, at Domstolen bør anse situationen for rent intern og fastslå, at artikel 30 derfor ikke finder anvendelse.

30 — Præmis 9.

31 — Jf. generaladvokat Cosmas' forslag til afgørelse i sag C-63/94, Domstolens dom af 11.8.1995, Belgapom, Sml. I, s. 2467, forslagets punkt 13.

32 — Nævnt i note 31.

33 — Forslagets punkt 14 (fremhævelserne er i originalteksten).

34 — Forslag til afgørelse fremsat den 24.10.1995 i sag C-194/94, Domstolens dom af 30.4.1996, Sml. I, s. 2201, forslagets punkt 28.

40. Efter min opfattelse er dette også den korrekte fremgangsmåde, selv om det forelagte spørgsmål klart er relevant, f.eks. fordi den forelæggende ret anfører, at en national bestemmelse er til hinder for omvendt forskelsbehandling. Det er efter min opfattelse vigtigt, at det, når Domstolen træffer afgørelse i henhold til traktatens artikel 177, sker i den rette faktiske sammenhæng, således som jeg har anført i mit forslag til afgørelse i Leur-Bloem- og Giloy-sagerne [35]. Jeg er klar over, at det i visse tilfælde kan synes let for Domstolen at tage stilling til et fællesskabsretligt spørgsmål, der nok er relevant i forhold til national ret, men som ikke direkte vedrører de faktiske omstændigheder i en bestemt sag, f.eks. i de sager, der her er forelagt Domstolen, og hvor lovgivningen synes klart at være i strid med artikel 30, for så vidt den finder anvendelse på produkter, der er importeret fra andre medlemsstater. Det kan synes, som om Domstolen udviser en unødig mangel på samarbejdsvilje, hvis den i så fald ikke vil bistå den nationale domstol. Af de grunde, jeg har fremført i mit forslag til afgørelse i Leur-Bloem- og Giloy-sagerne vil det imidlertid ofte være for risikabelt at behandle et fællesskabsretligt spørgsmål uden for den rette sammenhæng. Det er let at se, at der selv i sager som de foreliggende vil kunne opstå komplicerede problemer. Lad os f.eks. antage, at en medlemsstat gjorde gældende, at en bestemt oprindelsesangivelse skulle beskyttes mod import fra andre medlemsstater. Det vil kunne rejse vanskelige spørgsmål, såsom

1) om oprindelsesangivelsen falder inden for forordningens anvendelsesområde,

2) om forordningen i så fald indebærer, at traktatens artikel 36 ikke kan påberåbes,

og

3) om det efter omstændighederne i sagen i al fald er berettiget at påberåbe sig artikel 36. Det er åbenbart for mig, at sådanne spørgsmål kun kan og bør behandles i den faktiske sammenhæng, hvori de reelt opstår.

41. Det er vigtigt, at Domstolen har en fast opfattelse af, hvornår den skal tage stilling til et spørgsmål. Efter min opfattelse vil det mest konsekvente være, at Domstolen nægter at tage stilling til et fællesskabsretligt spørgsmål i alle de tilfælde, hvor spørgsmålene opstår, fordi fællesskabsregler i national ret overføres til en rent internretlig sammenhæng, hvor de ikke gælder som en del af fællesskabsretten. Det er uden betydning, om reglerne overføres ved en specifik national lovgivning, der afspejler eller udvider rækkevidden af fællesskabsreglerne, således som

35 — Forslag til afgørelse fremsat den 17.9.1996, sagerne C-28/95 og C-130/95, Sml. I, s. 4161, 4165.

det er tilfældet i Leur-Bloem- og Giloy-sagerne, eller ved en generel regel i national ret, hvorefter omvendt forskelsbehandling eller illoyal konkurrence er forbudt, således som det kan være tilfældet i nærværende sager.

42. Jeg mener således, at Domstolen bør afstå fra at tage stilling til et hypotetisk spørgsmål og udtale følgende: »Traktatens artikel 30 finder ikke anvendelse på nationale bestemmelser, for så vidt de gælder for indenlandske produkter.«

Forslag til afgørelse

43. Det er herefter min opfattelse, at det spørgsmål, Cour de cassation, Kriminalafdelingen, har forelagt, bør besvares således:

»1) Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler er ikke til hinder for, at der anvendes nationale bestemmelser, hvorefter der gælder en beskyttelse af betegnelsen 'montagne' eller 'origine montagne' for landbrugsprodukter og levnedsmidler.

2) Traktatens artikel 30 finder ikke anvendelse på nationale bestemmelser, for så vidt de gælder for indenlandske produkter.«